

Tímarit um uppeldi og menntun / Icelandic Journal of Education | 35(1), 2026, 83-103
INGIBJÖRG ÓSK SIGURÐARDÓTTIR | HÁSKÓLI ÍSLANDS
SVAVA BJÖRG MÖRK | HÁSKÓLI ÍSLANDS
SAMULI RANTA | HÁSKÓLI LAPPLANDS
<https://doi.org/10.24270/tuum.2026.35.5>

„ÞAÐ ER BARA FJALLAÐ UM HIÐ NEIKVÆÐA, EKKI ALLT ÞAÐ FRÁBÆRA STARF SEM UNNIÐ ER“ – VIÐHORF LEIKSKÓLAKENNARANEMA TIL FJÖLMIÐLAUMFJÖLLUNAR UM LEIKSKÓLASTARF

Fjölmíðlar ráða ekki aðeins miklu um það hvaða málefni fá athygli heldur einnig hvernig þau eru metin í samfélaginu. Á undanförunum árum hefur umfjöllun um leikskólastarf á Íslandi aukist, og áhersla hefur að mestu verið lögð á áskoranir og vanda innan starfsgreinarinnar. Slík framsetning getur haft áhrif á ímynd starfsins. Í þessari rannsókn eru viðhorf leikskólakennaranema til fjölmiðlaumfjöllunar um leikskólastarf skoðuð og kannað hvaða þýðingu þeir telja að hún hafi fyrir eigin líðan og væntingar, sem og fyrir sýn almennings á starfið. Rannsóknin er byggð á svörum úr spurningakönnun meðal 100 leikskólakennaranema í tveimur háskólum. Niðurstöðurnar benda til þess að nemendur upplifi fjölmiðlaumfjöllun að mestu neikvæða og þeir lýsa áhyggjum af áhrifum hennar á eigin líðan og framtíðarsýn í starfi. Jafnframt telja þeir að umfjöllunin hafi áhrif á viðhorf almennings og dragi úr virðingu fyrir fagmennsku leikskólakennara. Þá kemur fram að oft sé frekar litið á leikskóla sem þjónustustofnanir fyrir foreldra og vinnumarkað en menntastofnanir.

Efnisorð: leikskólakennaranemar, leikskólar, fjölmiðlaumfjöllun, fagvitund

INNGANGUR

Fjölmíðlar gegna lykilhlutverki í mótun almenningsálits og geta haft veruleg áhrif á viðhorf og skilning fólks. Rannsóknir hafa sýnt að fréttamiðlar hafa áhrif bæði á viðhorf einstaklinga og samfélagslega afstöðu (Bell og Dittmar, 2011; Dubois o.fl., 2020; Kosho, 2016). Fjölmíðlar fjalla gjarnan um viðfangsefni sem vekja sterkar tilfinningar og falla að fyrirframmótuðum skoðunum almennings (Pinto o.fl., 2019). Þetta getur orðið til þess að ákveðnir þættir fái óhóflega mikla athygli, sérstaklega ef umfjöllun er neikvæð, og getur það leitt til brenglaðrar upplifunar almennings á raunveruleikanum (VanderWeele og Brooks, 2020).

Með tilkomu samfélagsmiðla hefur dreifing fréttu orðið hraðari og umfangsmeiri þannig að miðlun upplýsinga er orðin aðgengilegri en áður. Þessi þróun hefur bæði kosti

og galla; annars vegar eykst meðvitund almennings og umræðugrundvöllur víkkar, en hins vegar geta rangfærslur og einföld framsetning valdið misskilningi og vantrausti (Bowd, 2016; Sanborn og Harris, 2018).

Rannsóknir sýna að fjölmiðlar fjalla oft á gagnrýnan eða neikvæðan hátt um menntamál (Mankki og Kyrö-Ämmälä, 2022; Ranta og Sintonen, 2023; Shine og Rogers, 2021). Þetta á meðal annars við um umræðu um leikskólastarf þar sem hún beinist gjarnan að áskorunum á borð við fjárhagsvanda, mannekleu og áhyggjur af velferð barna (Halttunen, 2024; Sirvio o.fl., 2023; Staffans og Ström, 2022). Samfélagsmiðlar hafa orðið vettvangur fyrir áhrifavalda og fagfólk til að vekja athygli á þessum vandamálum (Ranta, 2025). Hérlendis hefur fjölmiðlaumfjöllun í auknum mæli beinst að skorti á leikskólakennurum, húsnaðisvanda og mannekleu – þáttum sem takmarka aðgengi barna að leikskólum og hafa áhrif á atvinnumöguleika foreldra (Haraldur Freyr Gíslason, 2022).

Því er mikilvægt að skoða hvernig nemendur í leikskólakennarafræði, verðandi leikskólakennarar, upplifa fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf. Fyrirsagnir og framsetning umfjöllunar móta gjarnan sýn almennings á starfið og hafa um leið áhrif á líðan og væntingar nemenda. Þá gefa erlendar rannsóknir til kynna að fjölmiðlaumfjöllun geti haft áhrif á hugmyndir nemenda um starfsvettvang sinn og valdeflingu innan stéttarinnar, sem aftur geti haft áhrif á menntastefnu og fjármögnun menntunar (Mankki og Kyrö-Ämmälä, 2022).

Markmið þessarar rannsóknar var að varpa ljósi á það hvernig íslenskir leikskólakennaranemar upplifa fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf. Sérstök áhersla var lögð á að kanna viðhorf þeirra til slíkrar umfjöllunar, hvort þeir telja hana hafa áhrif á viðhorf almennings til starfsins og hvernig þessir þættir tengjast þeirra eigin líðan og væntingum um starfsaðstæður í framtíðinni. Þannig megi auka skilning á því hvernig fjölmiðlaumfjöllun mótar ímynd leikskólastarfs og getur haft áhrif á faglega sjálfsmynd, líðan og framtíðarvæntingar leikskólakennaranema.

HLUTVERK FJÖLMIÐLA OG ÁHRIF Á UPPLIFUN OG SKOÐANIR

Hefðbundnir fjölmiðlar, þar með taldir prent- og ljósvakamiðlar, hafa löngum verið helsta upplýsingaveita almennings um nýja þekkingu og ýmis málefni samfélagsins (Brossard, 2013). Stafrænir miðlar hafa aukið verulega aðgengi að öðrum upplýsingaveitum og það leitt til mikilla breytinga á miðlalandslaginu (McGregor, 2019). Blogg, Facebook, YouTube, Twitter og aðrir vinsælir stafrænir miðlar hafa bæst við hefðbundna fjölmiðla og leitt til þess að upplýsingar dreifast hraðar og víðar en áður (Bowd, 2016; Westlund og Färdigh, 2015). Fjölmiðlaumhverfi samtímans er því orðið afar fjölbreytt. Hefðbundnir fjölmiðlar sinna áfram fréttamiðlun og ritstýrðu efni á meðan samfélagsmiðlar skapa vettvang þar sem almenningur getur að vild tjáð skoðanir sínar og tekið þátt í opinberri umræðu. Samspil þessara vettvanga hefur gert fjölmiðlaumhverfið enn flóknara og fjölraddaðra (Nieminen og Pantti, 2012). Þá eru neytendur fjölmiðla afar fjölbreyttur hópur því neyslumynstur eru mjög mismunandi og samfélagsmiðlar hafa margvísleg áhrif (Matikainen, 2015; Westlund og Färdigh, 2015). Jákvæð áhrif af tilkomu samfélagsmiðla felast meðal annars í því að þeir geta aukið vitund fólks um samfélagsmál með því að gera upplýsingar aðgengilegri og hraða dreifingu þeirra, auk þess að skapa vettvang fyrir fjölbreytt sjónar-

mið sem geta stuðlað að upplýstari umræðu. Neikvæð áhrif eru meðal annars þau að útbreiðsla rangfærslna og misskilnings getur aukist þar sem efni á samfélagsmiðlum er almennt ekki háð sömu kröfum og efnið í hefðbundnum miðlum um ábyrgð þess sem setur það fram, staðreyndaprófun og faglega eftirfylgni (Sanborn og Harris, 2018). Stundum verður líka aðgreining milli skoðana og raunverulegra fréttu óljós, þannig að erfitt verður fyrir lesendur að greina þar á milli (Brossard, 2013; Purvis o.fl., 2020).

Fjölmiðlaumfjöllun getur mótað viðhorf almennings og haft áhrif á stefnumótun og úthlutun fjármagns, meðal annars til kennaramenntunar (Boomgaarden og de Vreese, 2007; Ranta og Sintonen, 2023). Þó fjölmiðlar hafi það hlutverk að miðla raunveruleikanum til almennings (Sanborn og Harris, 2018) getur allt miðlaefni – hvort sem það eru hefðbundnar fréttir, efni á samfélagsmiðlum eða blogg – einnig mótað skoðanir fólks á ýmsum málum (Pinto o.fl., 2019). Ekki er aðeins verið að miðla upplýsingum um raunveruleikann heldur er einnig verið að byggja upp ákveðna hugmyndafræði, móta skoðanir og í rauninni hafa áhrif á sjálfsmynd einstaklinga (Bell og Dittmar, 2011; Kosho, 2016).

Með því að ramma inn atburði og málefni á tiltekinn hátt geta miðlar haft áhrif á það hvernig almenningur upplifir þau (sjá Sanborn og Harris, 2018). Til dæmis getur framsetning fréttamiðils á pólitísku máli mótað viðhorf fólks til þess máls og þeirra stjórnmalamála sem í hlut eiga. Þá geta fjölmiðlar haft áhrif á mat almennings á mikilvægi málefna; ef viðburður fær mikla umfjöllun er líklegur að hann verði talinn mikilvægur og athyglisverður (Pinto o.fl., 2019). Þetta á sérstaklega við þegar treyst er á eina upplýsingaveitu. Rannsóknir gefa þar að auki til kynna að fólk sé líklegt til að samþykkja upplýsingar sem staðfesta fyrirleggjandi skoðanir þess, þannig verður til svokölluð „staðfestingarskekkja“ (e. confirmation bias) (Lord o.fl., 1979; Zimmer o.fl., 2019). Þá hefur einnig verið sýnt fram á að þó að traust til stórra fréttamiðla sé almennt nokkuð mikið hefur það dalað lítillega síðustu ár, en það bendir til aukinnar tortryggni gagnvart fréttaflutningi (Ojala og Matikainen, 2022; Strömbäck o.fl., 2020). Fjölmiðlalæsi verður því mikilvægara, þar sem það getur ráðið miklu um hæfni fólks til að greina trúverðugleika fréttu (Abbasi og Huang, 2020; Jones-Jang o.fl., 2021).

Fjölmiðlar geta einnig haft neikvæð áhrif á viðhorf fólks. Rannsóknir hafa gefið til kynna að öfgafullur og hlutdrægur fréttaflutningur geti valdið misskilningi og breitt út rangfærslur, og þannig stuðlað að neikvæðum viðhorfum til málefna (Baum og Potter, 2008). Þá beinist umfjöllun miðla gjarnan að neikvæðum atburðum, sem getur leitt til þess að fólk ofmeti algengi slíkra atburða og upplifun þess á raunveruleikanum skekkist (Gerbner o.fl., 2002; VanderWeele og Brooks, 2020). Þetta getur aukið kvíða meðal fólks og skapað neikvæðar staðalmyndir (Sanborn og Harris, 2018).

Rannsóknir hafa jafnframt sýnt að birtingarmynd raunverulegra atburða í fjölmiðlum og/eða samfélagsmiðlum getur verið frábrugðin raunverulegu atburðarásinni, sem getur þá leitt til hlutdrægrar eða jafnvel rangrar upplýsingagjafar og gert fólk erfitt fyrir að greina á milli áreiðanlegra og villandi upplýsinga (Boomgaarden og de Vreese, 2007; Brossard, 2013; Purvis o.fl., 2020). Samkvæmt Sanborn og Harris (2018) byggist framsetning fréttu á túlkun blaðamanna og fréttastjóra, sem velja umfjöllunarefni og ákvarða umfang þeirra. Þótt markmiðið sé almennt að miðla áreiðanlegum upplýsingum getur túlkunin stundum farið út fyrir eðlileg mörk og valdið misskilningi. Miðlar eiga það til að vera hlutdrægir í

fréttaflutningi en geta einnig haft jákvæð áhrif með því að vekja athygli á undirliggjandi vandamálum í samfélaginu og stuðla þannig að viðhorfsbreytingum (Sanborn og Harris, 2018). Þess vegna er brýnt að auka skilning á því hvernig fólk upplifir áhrif fjölmiðla á líf sitt og störf (Boomgaarden og de Vreese, 2007). Á 21. öldinni hefur hlutverk sérfræðinga í fjölmiðlum og fréttaflutningi aukist. Með viðtölum og athugasemdum leggja fræðimenn og aðrir sérfræðingar sitt af mörkum til að meta pólitískar ákvarðanir, setja fréttaviðburði í samhengi og taka þannig þátt í opinberri umræðu (Pitkänen og Niemi, 2016).

Kennarar og kennaranemar verða fyrir áhrifum fjölmiðlaumfjöllunar um starfsvettvang þeirra og Shine og Rogers (2021) benda á að fjölmiðlar leggja meiri áherslu á það sem fer úrskaiðis í menntun en árangur. Samkvæmt þeim fjalla jákvæðar fréttir yfirleitt um einstök dæmi, svo sem ákveðna skóla eða kennara sem innleiða nýsköpunarverkefni, á meðan neikvæðu fréttirnar sýna almenna þróun og meginþræði. Í Finnlandi hefur fjölmiðlaumfjöllun mjög beinst að kulnun kennara, auk þess sem þar birtist vanmat á kennslufræði og mikilvægi starfsins samkvæmt Ranta og Sintonen (2023). Slík neikvæð umræða í hefðbundnum fjölmiðlum ýtir undir neikvæðni og svartsýni. Þótt réttmætt þyki að krefjast umbóta á starfsskilyrðum, líðan og starfsþróunarmöguleikum kennara (Sirvio o.fl., 2023; Staffans og Ström, 2022) er mikilvægt að viðurkenna að slík neikvæð umfjöllun getur skaðað ímynd starfsins (Mankki og Kyrö-Åmmälä, 2022). Því miður getur þessi neikvæða orðræða haft í för með sér að starfsvettvangurinn verði síður aðlaðandi fyrir ungt fólk og hugsanlega verðandi kennara, og dragi þannig úr nýliðun í greininni (Gore o.fl., 2016). Það er því nokkuð ljóst að orðræða um leikskólastarf í fjölmiðlum ræður afar miklu um það hvernig almenningur skynjar starfið og leikskólakennarastéttina í heild sinni (Ranta og Sintonen, 2023).

VELLIÐAN LEIKSKÓLAKENNARA

Í ljósi þess að fjölmiðlaumfjöllun getur ráðið miklu um skilning og mat almennings á starfsgreinum er mikilvægt að skoða hvernig slík umfjöllun tengist vellíðan þeirra sem starfa innan greinanna eða eru að mennta sig til starfa þar. Velliðan kennara hefur hlotið vaxandi athygli í umræðu um skólamál síðustu ár og er nú skoðuð sem lykilþáttur í mörgum menntarannsóknnum (Berger o.fl., 2024; Cumming, 2017; Hascher og Waber, 2021; Zhang o.fl., 2024). Velliðan er síbreytilegt ferli sem mótast af því hvernig einstaklingur upplifir líf sitt, félagslegt umhverfi, tilfinningar, þarfir og markmið (Michaelson o.fl., 2009). Hamingja og lífsánægja eru lykilþættir vellíðanar og tengjast jákvæðum tilfinningum og góðri ákvarðanatöku. Rannsóknir gefa vísbendingar um að jákvæðar tilfinningar eins og hamingja, bjartsýni og sjálfsálit styrki andlega heilsu fólks og efli félagsleg tengsl (Fredrickson, 2001; Hoyt o.fl., 2012). Þá sýnir bjartsýnt fólk gjarnan meiri starfsárangur, er við betri heilsu og lifir lengur en aðrir (Diener og Chan, 2011). Neikvæð upplifun hefur þó oft meiri áhrif á viðhorf og mat fólks en jákvæð. Þetta skýrist meðal annars af því að neikvæðar upplýsingar vekja sterkari tilfinningaviðbrögð, fá meiri athygli og festast betur í minni. Þrátt fyrir að fólk sækist eftir ánægju og jákvæðri upplifun geta neikvæðir þættir því ráðið óhóflega miklu um hvernig það skynjar og metur aðstæður (Baumeister o.fl., 2001; Kahneman, 2011).

Rannsókn Acton og Glasgow (2015) sýnir að vellíðan kennara er lykilatriði svo þeir haldist í starfi. Þeir mæla með heildstæðu stuðningskerfi sem styður vellíðan og sterkt faglegt samfélag. Þá gefa niðurstöður Hjördísar Sigursteinsdóttur (2018) vísbendingar um að mikilvægt sé að huga að streituvaldandi þáttum í starfsumhverfi leik- og grunnskóla-kennara og styðja þætti sem vernda heilsu þeirra. Starf kennara er meðal mest streituvaldandi starfa samkvæmt Sautelle og félögum (2015) og Schonert-Reichl (2017) og nýleg rannsókn sýnir að þeir upplifa streitu sem er yfir meðallagi miðað við aðrar stéttir. Það lýsir sér meðal annars í miklum kvíða, örmögnun, pirringi og lítilli starfsánægju (Redín og Erro-Garcés, 2020). Vellíðan kennara tengist oft seiglu þeirra, en þó eru þetta ólík hugtök. Sjálfstraust og áræðni skipta miklu fyrir starfsgetu og seiglu kennara (Pendergast o.fl., 2011), sérstaklega hjá leikskólakennurum sem oft standa frammi fyrir miklum utan- aðkomandi kröfum sem jafnvel eru í andstöðu við þeirra eigin hugmyndafræði (Kangas og Harju-Luukkainen, 2021). Acton og Glasgow (2015) telja að leggja eigi áherslu á jákvæðni og hamingju fremur en að einblína á kulnun og streitustjórnun í umfjöllun um fagmennsku kennara.

Fræðimenn hafa einnig bent á mikilvægi þess að takast á við ýmis kerfislæg vandamál í leikskólamállum, eins og starfsmannaveltu og viðvarandi skort á kennurum (Zhou o.fl., 2024). Í því samhengi hafa rannsóknir beinst að áhættuþáttum eins og vinnuálagi og kulnun (Avola o.fl., 2025; Bellibaş o.fl., 2024). Bent hefur verið á að til að efla vellíðan kennara þurfi að styðja þá í að finna tilgang í starfi sínu og upplifa árangur (Gibbs og Miller, 2014). Þá benda Pendergast og félagar (2011) á mikilvægi þess að ýta undir seiglu nýliða í kennarastéttinni til að auka líkur á að þeir endist í starfi. Mikilvægt er að skapa vinnuumhverfi sem einkennist af stuðningi, sérstaklega í leikskólum (Ranta o.fl., 2022). Í þessu samhengi er mikilvægt að huga að þáttum utan starfsins sem geta haft áhrif á vellíðan, svo sem opinberri umræðu og fjölmiðlaumfjöllun. Neikvæð umfjöllun í fjölmiðlum getur haft áhrif á sýn kennaranema á starfið sem þeir eru að mennta sig fyrir (Shine og Rogers, 2021). Því er áhugavert að skoða hvernig þeir upplifa slíka umfjöllun og hvernig hún hefur áhrif á líðan þeirra.

Til að draga fræðilegan bakgrunn rannsóknarinnar stuttlega saman má segja að áhrif fjölmiðla á upplifun og skoðanir fólks séu óumdeilanleg. Þá móta hefðbundnir og nýir miðlar ekki aðeins það hvernig atburðir eru túlkaðir heldur einnig hvaða málefni fá vægi í huga fólks. Rannsóknir gefa til kynna að fjölmiðlar geti bæði stuðlað að því að fólki berist réttar upplýsingar og skökk mynd af atburðum, með tilheyrandi áhrifum á viðhorf, líðan og staðalímyndir. Þá hefur verið sýnt fram á hvernig neikvæð fjölmiðlaumfjöllun um skóla- starf og störf kennara getur haft áhrif á ímynd fólks af starfinu og dregið úr áhuga ungs fólks og annarra nýliða á faginu. Það er því mikilvægt að efla fjölmiðlalæsi almennings og bregðast þannig við áhrifum miðlanna á markvissan hátt og styrkja um leið jákvæða og raunhæfa ímynd af mikilvægi menntunar í samfélaginu. Auk þess er áhugavert að huga að áhrifum fjölmiðlaumfjöllunar á líðan verðandi kennara og væntingar þeirra til framtíðarstarfsins.

AÐFERÐAÐFRÆÐI RANNSÓKNARINNAR

Mikilvægt er að varpa ljósi á upplifanir leikskólakennaranema af fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf eins og gert er hér. Rannsóknin dýpkar skilning á samspili almennrar orðræðu, fjölmiðlaumfjöllunar og hugmynda verðandi leikskólakennara um starfsvettvang sinn – og hvernig slíkt gæti haft áhrif á áhuga fólks á starfinu. Þessi rannsókn er meðal fátta sem kanna upplifanir kennara eða verðandi kennara á fjölmiðlum (Ranta og Sintonen, 2023; Shine, 2020; Shine og Rogers, 2021). Tilgangur rannsóknarinnar er að auka skilning á því hvernig fjölmiðlaumfjöllun mótar ímynd leikskólastarfs og getur haft áhrif á faglega sjálfsmynd, líðan og framtíðarvæntingar leikskólakennaranema.

Rannsóknarspurningar voru eftirfarandi:

Hvernig upplifa leikskólakennaranemar fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf?

- Telja leikskólakennaranemar að fjölmiðlaumfjöllun hafi áhrif á viðhorf almennings til starfsins, og ef svo er, á hvaða hátt?
- Hvernig tengja leikskólakennaranemar fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf við eigin líðan og væntingar um starfsaðstæður í framtíðinni?

Gagnaöflun

Notaður var rafrænn spurningalisti til að safna gögnum um viðhorf leikskólakennaranema til fjölmiðlaumfjöllunar um leikskólastarf. Rannsóknin var byggð á eiginlegri aðferð, með opnum spurningum sem gáfu þátttakendum færi á að tjá sig frjálst um upplifun sína og skoðanir (Tran o.fl., 2016). Spurningalistinn hafði áður verið notaður í Finnlandi og var fyrst þýddur úr finnsku yfir á ensku og síðan úr ensku yfir á íslensku. Við þýðingu var jafnframt lögð áhersla á að laga spurningarnar að íslensku umhverfi, meðal annars með því að hafa þar hliðsjón af íslenskri fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf. Við hönnun listans var einnig horft til ríkjandi fjölmiðlaumræðu um leikskólastarf og framtíð þess, eins og hún birtist í ólíkum miðlum. Listinn innihélt bakgrunnsspurningar, sex opnar spurningar og fjórar spurningar sem tengdust tilteknum fréttum og fyrirsögnum sem valdar voru úr rafrænum fréttamiðlum. Fréttirnar og fyrirsagnirnar voru valdar með hliðsjón af því hvort þær fjölluðu um leikskólastarf á jákvæðan eða neikvæðan hátt. Þátttakendur voru beðnir að bregðast við einni frétt og einni fyrirsögn sem taldar voru fjalla á jákvæðan hátt um leikskólastarf og einni frétt og einni fyrirsögn sem taldar voru neikvæðar.

Í þessari grein var aðeins unnið með svör við eftirfarandi þremur opnum spurningum úr spurningalistanum og byggjast rannsóknarspurningarnar á þeim:

- Hvað finnst þér um frétttaflutning um leikskólamálefni?
- Hvaða áhrif telur þú að frétttaflutningur um leikskólastarf hafi á viðhorf almennings til leikskólastigsins?
- Hefur frétttaflutningur verðandi leikskólastarf haft áhrif á viðhorf þitt gagnvart starfi í leikskóla? Ef svo er, hvaða áhrif?

Spurningalistinn var prófaður fyrir fram með tveimur meistaranemum í leikskólafræðum og síðan lagfærður samkvæmt ábendingum þeirra.

Pátttakendur

Háskóli Íslands og Háskólinn á Akureyri bjóða upp á heildstætt nám í leikskólakennarafræði. Báðir háskólar bjóða upp á 300 ECTS-eininga námsleiðir: B.Ed.-gráðu (180 ECTS) og framhaldsnám á meistarastigi (120 ECTS). Þar eru í boði tvær meistaranámsleiðir: Master of Education (M.Ed.) með 30 ECTS lokaritgerð og Master of Teaching (MT) án lokaritgerðar. Frá árinu 2019 nær leyfisbréf kennara á Íslandi yfir þrjú skólastig; leik-, grunn- og framhaldsskóla (lög um menntun, hæfni og ráðningu kennara og skólastjórnenda nr. 95/2019).

Spurningalistinn var settur upp í spurningalistakerfinu SurveyMonkey og sendur til allra leikskólakennaranema við þessa tvo háskóla vorið 2023. Listinn var sendur út með aðstoð tengiliða í háskólunum sem höfðu aðgang að netföngum allra sem skráðir voru í leikskólakennaranám. Pátttakendur fengu síðan tvær áminningar með tveggja vikna millibili. Alls bárust svör frá 100 nemendum, í grunn- og framhaldsnámi, sem var rétt tæplega fjórðungur leikskólakennaranema við háskólana. Tafla 1 sýnir upplýsingar um pátttakendur, t.d. upphaf náms, námsstig og starfsreynslu í leikskóla. Athyglisvert er að allir pátttakendurnir voru með einhverja starfsreynslu innan leikskóla og um þriðjungur var með yfir 10 ára reynslu af starfi í leikskóla.

Tafla 1

Bakgrunnsupplýsingar um pátttakendur

Upphaf náms	
2021–2022	51
2020 eða fyrr	49
Námsstig	
Grunnám	57
Framhaldsnám	43
Reynsla af starfi í leikskóla	
Yfir 10 ár	33
5–10 ár	32
1–5 ár	33
Skemmri en 1 ár	2
Engin reynsla	0

Pátttaka í rannsókninni var valkvæð og engar persónugreinanlegar upplýsingar voru skráðar. Gögnin voru geymd í öruggu gagnageymslakerfi háskólanna með lykilorði og tveggja þrepa auðkenningu.

Úrvinnsla gagna

Svörin við opnu spurningunum voru greind með þemagreiningu (e. thematic analysis) (Braun og Clarke, 2012). Þemagreining beinist að því að finna mynstur í gögnum sem endurspeglar merkingu sem er tengd rannsóknarspurningunni (Willig, 2014). Þetta felur í sér að leggja áherslu á sameiginlegar túlkningar og reynslu þátttakenda, frekar en einstaklingsbundin sjónarmið (Joffe, 2011; Vaismoradi o.fl., 2013). Greiningin byggðist á aðleiðslu (e. inductive analysis) (Braun og Clarke, 2012) þar sem þemu voru þróuð út frá gögnunum sjálfum og því sem kom endurtekið fram þar. Byrjað var á því að lesa svör þátttakenda nokkrum sinnum yfir, finna mynstur og skipta í flokka út frá þeim. Nýir flokkar og þemu voru þróuð eftir þörfum meðan á greiningu stóð. Að lokum voru þau sameinuð í fjögur meginþemu sem náðu heildstætt yfir niðurstöður rannsóknarinnar. Þau voru: Neikvæð umfjöllun ríkjandi en lítið fjallað um faglegt starf, áhrif fjölmiðla á ímynd leikskólastarfs, vanvirðing gagnvart starfi leikskólakennara og ekki litið á leikskóla sem menntastofnanir, og loks áhrif á líðan og væntingar nemenda. Til að tryggja áreiðanleika voru kóðar samræmdir milli rannsakennda og rætt var um lykilorði gagnanna samkvæmt tillögum Carter o.fl. (2014) og Lacy o.fl. (2015).

Svör við bakgrunnsspurningum eru aðeins nýtt til að fá upplýsingar um bakgrunn nemenda, varðandi upphaf náms, námsstig og reynslu af starfi í leikskóla. Þau voru ekki notuð til að greina hvort munur væri á upplifun og/eða viðhorfum þátttakenda út frá þessum breytum.

Takmarkanir rannsóknarinnar

Rannsóknin hefur ákveðnar takmarkanir. Hún byggist eingöngu á mati þátttakenda og lýsingum á upplifunum þeirra, til dæmis er hér skoðað hvort leikskólakennaranemar telja að fjölmiðlaumfjöllun hafi áhrif á viðhorf almennings til leikskólastarfs en ekki er verið að skoða viðhorf almennings beint. Þá eru áhrif breytna eins og menningarlegs eða fræðilegs bakgrunns ekki skoðuð hér. Því er ekki hægt að alhæfa um upplifanir allra leikskólakennaranema út frá niðurstöðunum, heldur lýsa þær aðeins upplifunum takmarkaðs hóps. Einnig er vert að nefna að hluti spurninga í spurningalistanum sem lagður var fyrir er byggður á fréttum og fyrirsögnum sem rannsakenður völdu sem dæmi um jákvæða og neikvæða umfjöllun. Loks skal tekið fram að þar sem þemagreining er byggð á túlkun eru niðurstöður að einhverju leyti huglægar, þrátt fyrir viðleitni til að tryggja samkvæmni og áreiðanleika.

NIÐURSTÖÐUR

Markmið rannsóknarinnar var að varpa ljósi á það hvernig leikskólakennaranemar upplifa fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf. Áhersla var lögð á að kanna hver viðhorf þeirra eru til slíkrar umfjöllunar, hvort þeir telja hana hafa áhrif á almenn viðhorf til starfsins og hvernig þessir þættir tengjast þeirra eigin líðan og væntingum um starfsaðstæður í framtíðinni. Við greiningu gagna birtust fjögur meginþemu sem niðurstöðurnar eru byggðar á og verður nú gerð nánari grein fyrir.

Neikvæð umfjöllun ríkjandi

Nemendur voru spurðir um viðhorf sín til fjölmiðlaumfjöllunar um leikskólastarf. Það kom skýrt fram að þeir upplifðu að fjölmiðlar legðu megináherslu á neikvæða þætti í fréttatflutningi sínum. Einn nemandi sagði: „Það er lítið um jákvæðar fréttir eða fréttir sem snúa að börnunum sjálfum eða hvernig þau læra og þroskast.“ Annar nemandi tók í sama streng: „Það er bara rætt um neikvæðu hlutina, en allt það góða starf sem unnið er fær ekki athygli.“

Nemendur lýstu áhyggjum sínum af því að fjölmiðlar gerðu ekki nægilega vel grein fyrir mikilvægi og áhrifum leikskólastarfs. Þeir töldu mikilvægt að fréttatflutningur drægi einnig fram faglegt starf leikskóla og mikilvægi þess fyrir börn, í stað þess að beina allri athygli að vandamáli. Einn nemandi lagði mikla áherslu á þetta og sagði: „Það er sjaldan rætt um allt það góða sem leikskólakennarar gera – hversu mikilvægt starf þeirra er, þarfar barnanna og hversu áhrifaríkt námsumhverfið getur verið.“

Nemendurnir vildu sjá meira af jákvæðri umfjöllun um leikskólastarf og sögðu að ekki mætti gleyma þeim jákvæðu þáttum sem einkenna starfið. Þeir lögðu áherslu á mikilvægi þess að jákvæðar hliðar væru sýndar samhliða neikvæðum fréttum, til að forðast óraunhæfa áherslu á vandamál. Sumir veltu fyrir sér hvernig fjölmiðlaumfjöllun gæti gert faglegt starf innan leikskóla sýnilegra og opnað augu almennings fyrir starfi sem gjarnan er vanmetið. Hugsanlega skapaði það tækifæri til að auka virðingu fyrir starfinu.

Þrátt fyrir almenna gagnrýni og neikvæða umfjöllun um leikskólamáli í fjölmiðlum og á samfélagsmiðlum taldi einn nemandi neikvæða umfjöllun þó hafa jákvætt gildi þar sem hún gæti varpað ljósi á raunverulegar áskoranir: „Það er mikilvægt að segja frá mannekle og streitu ... fólk þarf að skilja hvernig staðan er í raun og veru.“ Sami nemandi taldi slíka umfjöllun geta hjálpað hagsmunaaðilum eins og foreldrum, stjórnáráðgjöf og fleiri að skilja stöðuna í leikskólum betur og jafnvel gert foreldra kröfuharðari í garð leikskóla, sem gæti leitt til jákvæðra umbóta og aukinna gæða leikskóla.

Það var því greinilegt að nemendur upplifðu umfjöllun um leikskólamáli áberandi neikvæða, en töldu jafnframt að hún gæti stuðlað að breytingum ef hún væri sett fram í samhengi við faglegt starf og mögulegar lausnir. Þeir kölluðu eftir fjölmiðlaumfjöllun sem endurspeglar bæði áskoranir og faglegt starf leikskóla.

Áhrif fjölmiðla á mynd leikskólastarfs

Flestir nemendur töldu að neikvæð fjölmiðlaumfjöllun hefði áhrif á viðhorf almennings til leikskólastarfs. Áhersla á mannekle, lélega þjónustu og kulnun kennara hefði, að þeirra mati, bein áhrif á virðingu almennings fyrir leikskólastiginu. Einn nemandi skrifaði: „Í dag er lítil virðing fyrir þessu starfi þar sem fréttirnar eru nánast einungis neikvæðar.“ Annar skrifaði: „Samfélagið ber ekki mikla virðingu fyrir leikskólastiginu og fréttatflutningur um plássleysi ýtir undir það viðhorf að leikskólar séu aðallega geymslupláss fyrir börn.“

Nemendur tengdu þetta við dræman áhuga á námi í leikskólafræði og bentu á að neikvæð umfjöllun gæti verið niðurlægjandi. Til dæmis endurspegluðu viðbrögð annarra, svo sem undrun eða efasemdir, þegar þeir sögðust vera í leikskólakennaranámi neikvæða mynd starfsins. Sumir lýstu því að þeir hefðu þurft að réttlæta náms- og starfsval sitt gagnvart vinum og fjölskyldu. Einn nemandi orðaði þetta svo:

Fólk lítur niður á leikskóla og starfsfólk hans, lágtekjufólk sem ratar ekki almennilega í atvinnulífið. Vitleysa að fara í 5 ár í leikskólafræði í háskóla og vera í lélegri vinnu.

Þeir töldu einnig að neikvæð orðræða og umfjöllun gerði leikskólakennurum erfiðara um vik að berjast fyrir bættum kjörum og starfsaðstæðum. Einn nemandi sagði að fréttáflutningur: „... gerir lítið úr þeim kjaramálum sem þarf að vinna með, með tilliti til fagmennskunnar“. Að mati nemenda gæti stöðug neikvæð umfjöllun jafnvel haft áhrif á starfsandann innan leikskólans og leitt til þess að starfsfólk hætti störfum.

Nemendur nefndu einnig að fréttamenn virtust hafa takmarkaða þekkingu á leikskólamála- málum, og það gæti grafið undan skilningi almennings á starfinu. Sumir töldu að stöðug neikvæð umfjöllun um leikskólamál gæti einnig haft áhrif á foreldra: „... miðað við fréttirnar, myndi ég ekki vilja senda barnið mitt í leikskóla í framtíðinni“. Ekki kom þó fram hvort nemendur þekktu raunveruleg dæmi um að foreldrar hefðu gert þetta.

Niðurstöðurnar benda því til þess að nemendur telji fjölmiðlaumfjöllun móta viðhorf almennings og jafnvel hafa áhrif á þróun starfsins. Samkvæmt þeim dregur neikvæð umræða úr virðingu fyrir leikskólakennurum og skaðar ímynd þeirra, sem aftur getur dregið úr aðsókn að náminu og starfsgleði innan leikskólanna.

Fagþekking fær lítið vægi

Nemendur töldu að fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf sýndi ekki hið raunverulega eðli starfsins. Einn nemandi sagði: „Námið í leikskólum er ekki viðurkennt og ekki er skilningur á mikilvægi þess fyrir nám síðar á lífsleiðinni.“ Þeir töldu að fjölmiðlar sýndu lítið af þeirri sérfræðiþekkingu sem leikskólakennarar búa yfir og að umfjöllunin endurspeglaði oft misskilning á hlutverki þeirra. Einn nemandi lýsti vonbrigðum sínum þannig:

Það er mikill misskilningur um starfið, eins og: ‘Hvers vegna er þetta svona erfitt? Hvers vegna ætti það að vera svona flókið að hugsa um börn? Af hverju þarf háskólagráðu fyrir þetta?’

Margir nemendur nefndu að leikskólar væru oft sýndir eingöngu sem þjónustustofnanir fyrir foreldra og vinnumarkaðinn, fremur en menntastofnanir. Þá beindist umfjöllun fjölmiðla oft að kvörtunum foreldra og áhyggjum vegna takmarkaðs pláss í leikskólum. Einn nemandi lagði sérstaka áherslu á þetta:

Fréttáflutningur er oft miðaður út frá því að leikskólinn sé þjónustustofnun fyrir foreldra og/eða atvinnulífið. Það er þörf á að breyta þessu og fjalla um leikskólana sem menntastofnun þar sem faglegt starf fer fram alla daga!

Nemendur tengdu þetta við kynjahlutföll í faginu og viðvarandi neikvæða orðræðu. Fjölmiðlaumfjöllun gæfi oft til kynna að leikskólar væru aðeins geymslustaðir fyrir börn og að hver sem er gæti unnið í leikskóla. Einn nemandi sagði: „Vegna niðrandi orðræðu um leikskólakennara og þar sem meirihluti starfsmanna í greininni eru konur, er ríkjandi viðhorf að leikskólastarf sé eingöngu umönnun.“ Þeir upplifðu einnig að rödd fagfólks væri veik í opinberri umræðu, yfirgnæfð af háværingu og vinsælli röddum stjórnmalafólks og foreldra. Einn nemandi orðaði þetta svo: „Allar lausnir virðast betri en að hlusta á fagfólkið.“ Annar sagði: „Margir þeirra sem tjá sig um leikskólamál í fjölmiðlum hafa enga raunverulega þekkingu á efni.“

Ljóst er að nemendum finnst fagleg þekking leikskólakennara fá lítið vægi í fjölmiðlum. Umræðan endurspeglir kynjaða orðræðu þar sem leikskólastarf birtist eingöngu sem þjónustustarf en lítið fari fyrir menntunarhlutverki þess.

Áhrif á líðan og væntingar nemenda

Þegar nemendur voru spurðir út í áhrif fjölmiðlaumfjöllunar um leikskólastarf á líðan þeirra og væntingar til framtíðarstarfsaðstæðna lýstu margir vanlíðan og áhyggjum. Einn nemandi sagði í tengslum við umfjöllun fjölmiðla um leikskólamála: „Stundum er skelfilegt að hugsa um til hvers ég sé að mennta mig.“ Þeir höfðu einkum áhyggjur af álagi og slæmum vinnuaðstæðum eins og þær birtust skýrt í umfjöllun fjölmiðla.

Sumir höfðu efast um val sitt á námi og starfsvettvangi: „Ég sé stundum eftir að hafa valið þetta fag ef vinnuaðstæður eru svona slæmar,“ og er þar vísað til lýsinga í fjölmiðlum. Annar skrifaði: „Ég hef velt því fyrir mér hvort ég sé klikkuð að fara í þetta starf,“ og sá þriðji sagði: „Ég vil helst yfirgefa fagið eins fljótt og mögulegt er.“ Nokkrir höfðu jafnvel hugleitt að hætta námi og skipta yfir í annað starf, þrátt fyrir að þeim þætti starfið sjálft gefandi: „Ég hef oft hugsað um að hætta vegna þess að ég nenni ekki lengur að hlusta á þessa neikvæðu umræðu [í fjölmiðlum].“ Einn nemandi tengdi efasemdir sínar skorti á virðingu fyrir starfinu í umfjöllun um leikskólamála:

Ég velti oft fyrir mér af hverju ég eyði tíma, peningum og orku í fimm ára háskólanám sem samfélagið lítur niður á og mun ekki leiða til góðra launa eða annarra kosta nema að vinna með börnum.

Áhyggjur af eigin líðan komu einnig fram. Margir óttuðust að þeir myndu ekki ráða við álagið í leikskólastarfinu eins og það birtist í fjölmiðlum. Einn nemandi sagði: „Ég get ekki unnið á leikskóla til lengdar, það er of íþyngjandi.“ Þá höfðu sumir áhyggjur af kulnun vegna krefjandi aðstæðna: „Það vantar starfsfólk og þeir sem eru starfandi eru að brenna út.“ Nokkrir nemendur bentu þó á að starfsaðstæður væru mismunandi milli sveitarfélaga og að þeir hygðust velja sér vinnustað með sem bestu starfsumhverfi.

Þrátt fyrir áhyggjur og vanlíðan vegna fjölmiðlaumfjöllunar sögðust flestir nemendur þó vilja starfa áfram í leikskóla. Þeir sögðu starfið ánægjulegt og fannst menntunin styrkja þá í starfi. Einn nemandi sagði: „Ég er stolt af náminu og starfinu mínu og stend með því.“ Nokkrir sögðu að neikvæð umfjöllun hefði jafnvel vakið hjá þeim baráttuanda til að bæta ímynd fagsins í samfélaginu.

Þessar niðurstöður sýna að fjölmiðlaumfjöllun virðist hafa bein áhrif á líðan og sjálfsmynd nemenda. Hún veldur kvíða, efasemdum, óöryggi og hugmyndum um að yfirgefa starfsvettvanginn, en getur þó einnig kveikt baráttuvilja þeirra og aukið fagvitund.

UMRÆÐA

Niðurstöður rannsóknarinnar benda til þess að fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf hafi margþætt áhrif á leikskólakennaranema – bæði á viðhorf þeirra til starfsins, líðan og væntingar um framtíðarstarfið. Umfjöllunin er almennt talin neikvæð, en nemendur sjá möguleika á að nota hana sem hvata til umbóta og til að auka sýnileika fagsins.

Nemendur töldu fjölmiðlaumfjöllun um leikskólamál vera einhliða og að innra starf leikskólans væri ósýnilegt í þeirri umfjöllun. Þegar þeir voru spurðir um viðhorf sín til fréttaflutnings um leikskólamál kom fram að þeir upplifðu að neikvæð umræða væri ráðandi. Þetta er í samræmi við erlendar rannsóknir sem sýna að fjölmiðlar hafa tilhneigingu til að fjalla um menntamál á neikvæðan hátt (Baum og Potter, 2008; Mankki og Kyrö-Ämmälä, 2022; Pinto o.fl., 2019; Ranta og Sintonen, 2023; Shine, 2020; Shine og Rogers, 2021). Samkvæmt Shine (2020) og Mankki og Kyrö-Ämmälä (2022) getur slíkt leitt til þess að jákvæðar hliðar starfsins verði ósýnilegar. Þannig benda niðurstöðurnar til þess að leikskólanemar upplifi ósamræmi milli faglegs starfs í leikskólum og þeirrar myndar sem fjölmiðlar draga upp. Þeir telja að skortur á umfjöllun um faglegt starf og mikilvægi leikskólakennaramenntunar geti dregið úr virðingu fyrir faginu. Þetta styður niðurstöður VanderWeele og Brooks (2020) um að fjölmiðlaumfjöllun geti haft áhrif á skilning almennings á fagmennsku og starfi kennara. Þessi niðurstaða gefur því tilefni til að álykta að fjölmiðlar séu ekki aðeins birtingarmynd samfélagslegra viðhorfa, heldur virkir í mótun þeirra. Þegar faglegt starf er sjaldan sýnt eða metið í fréttum getur það viðhaldið misskilningi á starfi kennara og menntun barna á leikskólastigi. Þetta bendir til þess að þörf sé á markvissari miðlun um leikskólastarf, bæði innan fagstéttarinnar og í samstarfi við fjölmiðla, til að tryggja að fjölbreyttari mynd af starfinu komi fram.

Nemendur lýstu áhyggjum af því að fjölmiðlar lýstu leikskólastarfi fyrst og fremst sem þjónustu við foreldra og vinnumarkað, fremur en menntastofnun sem byggð væri á rétti barna til menntunar. Þrátt fyrir að umönnun sé mikilvægur þáttur leikskólastarfs töldu þeir að slík einhliða áhersla drægi úr skilningi á menntunarhlutverki leikskólans. Þessi niðurstaða samræmist niðurstöðu Pinto og féлага (2019) um það hvernig orðræða fjölmiðla getur mótað almenn viðhorf til ákveðinna málefna. Þegar fjallað er um leikskólann sem þjónustustofnun frekar en menntastofnun skapast hættu á að fagmennska leikskólakennara verði ósýnileg. Af þessum niðurstöðum má draga þá ályktun að fjölmiðlaumfjöllun eigi þátt í að ýta undir viðhorf sem gera lítið úr leikskólanum sem menntastofnun. Það hefur ekki aðeins áhrif á ímynd fagsins, heldur einnig á stefnumótun og fjármögnun innan skólakerfisins. Niðurstöðurnar benda til þess að mikilvægt sé að efla umræðu um leikskólann sem menntastofnun, þar sem réttur barna til menntunar og faglegt hlutverk leikskólakennara fái skýrari og sýnilegri sess í fjölmiðlum.

Nemendur höfðu einnig áhyggjur af því að neikvæð og yfirborðsleg umfjöllun fjölmiðla hefði áhrif á viðhorf almennings og samfélagslega stöðu stéttarinnar. Þetta samræmist niðurstöðum fyrri rannsókna (Mankki og Kyrö-Ämmälä, 2022; Ranta og Sintonen, 2023; Shine og Rogers, 2021) sem benda til þess að neikvæð umfjöllun um skólastarf geti ýtt undir tortryggni og óöryggi foreldra. Í þessari rannsókn kemur fram að slík umfjöllun geti ýtt undir þá ímynd að leikskólar séu fyrst og fremst þjónustustofnanir fyrir foreldra og atvinnulífið en ekki menntastofnanir. Þetta dregur úr virðingu fyrir stéttinni og áhuga fólks á að mennta sig sem leikskólakennarar. Einnig er ljóst að þessi orðræða hefur neikvæð áhrif á sjálfsmynd leikskólakennara, sem þurfa sífellt að réttlæta starfsval sitt gagnvart samfélaginu. Því töldu nemendur brýnt að fjölmiðlar gæfu raunhæfa mynd af leikskólastarfinu þar sem jafnvægis milli áskorana og mikilvægis starfsins væri gætt (Mankki og Kyrö-Ämmälä, 2022; Ranta og Sintonen, 2023; Shine, 2020). Afleiðingar þessa eru bæði

félagslegar og faglegar. Neikvæð orðræða um leikskólastarf getur grafið undan baráttu fyrir bættum kjörum, haft áhrif á starfsanda og jafnvel leitt til brotthvarfs úr starfi. Hér má því sjá hvernig orðræða í fjölmiðlum tengist beint faglegri sjálfsmynd kennara og þar með gæðum leikskólastarfsins. Þetta undirstrikar mikilvægi þess að efla sýnileika faglegs starfs í leikskólum í opinberri umræðu, þar sem slík umfjöllun getur haft áhrif á bæði ímynd fagsins og faglega sjálfsmynd leikskólakennara og annara sem starfa í leikskólum.

Fjölmiðlaumfjöllun um leikskólamál virðist hafa áhrif á sjálfsmynd og framtíðarvæntingar nemenda því þegar spurt var um áhrifin á viðhorf þeirra sjálfra kom fram að umfjöllunin hefði bein áhrif á sjálfsmynd þeirra sem verðandi leikskólakennara. Sumir lýstu efasemdum um námsval sitt og framtíðarmöguleika í starfi en aðrir óttuðust álag og kulnun sem þeir tengdu neikvæðri umfjöllun um starfandi kennara (Gore o.fl., 2016; Zimmer o.fl., 2019). Þessar niðurstöður áréttu því mikilvægi þess að efla gagnrýnið fjölmiðlalæsi í kennaranámi og skapa rými fyrir umræðu um áhrif fjölmiðla á faglega sjálfsmynd. Með því að efla vitund og sjálfstraust nemenda má draga úr áhrifum neikvæðrar orðræðu og auka seiglu þeirra í starfi (Pendergast o.fl., 2011). Rannsóknin sýnir að leikskólakennararnemar fylgjast náið með fréttum tengdum greininni og upplifa að þær hafi bein áhrif á viðhorf þeirra til framtíðarstarfsins. Þetta sýnir vel að fjölmiðlaumræða um leikskólastarf hefur ekki aðeins áhrif á almenning heldur einnig á næstu kynslóð fagfólks. Niðurstöðurnar benda því til þess að mikilvægt sé að gefa fjölmiðlalæsi og gagnrýninni umræðu um opinbera orðræðu aukið vægi í leikskólakennaranámi til að styrkja faglega sjálfsmynd og undirbúning nemenda fyrir starfið.

Af þessum niðurstöðum má draga þá ályktun að nauðsynlegt sé að fagfólk í leikskólum, fræðsluyfirvöld og háskólasamfélagið taki virkari þátt í mótun fjölmiðlaorðræðu um leikskólamál. Það er þörf á sterkari röddum fagfólks í opinberri umræðu. Eins og Shine og Rogers (2021) benda á þarf að beina athygli að jákvæðum þáttum starfsins og lausnum fremur en eingöngu vandamálum. Einn þáttur í siðferðilegu hlutverki kennara er að taka þátt í opinberri umræðu (sjá t.d. Ranta, 2025) og því þarf að finna leiðir til að efla slíka þátttöku. Ef raddir leikskólakennara fá aukið vægi í fjölmiðlum getur það stuðlað að raunhæfari ímynd fagsins, aukinni virðingu og betri skilyrðum til starfsþróunar. Túlka má þessar niðurstöður sem ábendingu um að fagstéttin þurfi að endurheimta rödd sína í opinberri umræðu. Þeir nemendur sem sögðust fyllast baráttuanda í kjölfar neikvæðrar umfjöllunar gefa von um að nýta megi gagnrýna umræðu sem hvata til að lyfta upp fagmennsku leikskólakennara og efla ímynd starfsins. Ljóst er að efla þarf markvissa miðlun um leikskólastarf, þar sem fagfólk, háskólasamfélag og stjórnvöld vinna saman að því að skapa fjölbreyttari og raunhæfari mynd af starfinu í opinberri umræðu. Slík þróun gæti ekki aðeins stuðlað að bættri ímynd fagsins heldur einnig haft jákvæð áhrif á nýliðun, starfsþróun og stöðu leikskólastarfs til framtíðar.

LOKAORÐ

Í heild gefur rannsóknin vísbendingar um að fjölmiðlaumfjöllun um leikskólastarf sé ekki aðeins spegilmynd samfélagslegra viðhorfa, heldur einnig mótandi afl sem hefur áhrif á sjálfsmynd, viðhorf og framtíðaráform leikskólakennaranema. Til að tryggja að

fagmennska og menntun á leikskólastigi njóti virðingar þarf að efla samstarf milli fjölmiðla, fræðslufirvalda og fagfólks. Slíkt samtal gæti stuðlað að jafnvægi í orðræðu þar sem bæði væri fjallað um áskoranir og hið mikla gildi leikskólastarfs – ekki aðeins fyrir börn, heldur fyrir samfélagið í heild.

Leikskólakennaranemarnir lögðu áherslu á að fjölmiðlar þyrftu að fjalla meira um faglegt starf og menntun sem fer fram í leikskólum til þess að kynna fagið og auka skilning á mikilvægi leikskólastarfs. Bláðamenn þyrftu að dýpka skilning sinn á starfinu og veita sérfræðingum, eins og leikskólakennurum, aukið rými í umræðunni til að sýna faglega hæfni sína. Jákvæð og fagleg umfjöllun gæti styrkt stöðu leikskólakennara, haft áhrif á viðhorf samfélagsins og gert starfið meira aðlaðandi fyrir ungt fólk.

Rannsóknin sýnir vel mikilvægi fjölmiðla í mótun viðhorfa og þörfina á nákvæmri og yfirvegaðri umfjöllun. Framtíðarrannsóknir ættu að kanna áhrif mismunandi miðla á upplifun leikskólakennaranema og hvort markviss notkun samfélagsmiðla getur betur lýst fagmennsku og aukið sýnileika leikskólastarfs í samfélaginu.

HEIMILDIR

- Abbasi, N. A. og Huang, D. (2020). Digital media literacy: Social media use for news consumption among teenagers in Pakistan. *Global Media Journal*, 18(35), 210. <https://www.globalmediajournal.com/open-access/digital-media-literacy-social-media-use-for-news-consumption-among-teenagers-in-pakistan.php?aid=87981>
- Acton, R. og Glasgow, P. (2015). Teacher wellbeing in neoliberal contexts: A review of the literature. *Australian Journal of Teacher Education*, 40(8), 99–114. <https://doi.org/10.14221/ajte.2015v40n8.6>
- Avola, P., Soini-Ikonen, T., Jyrkiäinen, A. og Pentikäinen, V. (2025). Interventions to teacher well-being and burnout: A scoping review. *Educational Psychology Review*, 37(1), 11. <https://doi.org/10.1007/s10648-025-09986-2>
- Baum, M. A. og Potter, P. B. K. (2008). The relationships between mass media, public opinion, and foreign policy: Toward a theoretical synthesis. *Annual Review of Political Science*, 11, 39–65. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.11.060406.214132>
- Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Finkenauer, C. og Vohs, K. D. (2001). Bad is stronger than good. *Review of General Psychology*, 5(4), 323–370. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.5.4.323>
- Bell, B. T. og Dittmar, H. (2011). Does media type matter? The role of identification in adolescent girls' media consumption and the impact of different thin-ideal media on body image. *Sex Roles*, 65, 478–490. <https://doi.org/10.1007/s11199-011-9964-x>
- Bellibaş, M. Ş., Gümüş, S. og Chen, J. (2024). The impact of distributed leadership on teacher commitment: The mediation role of teacher workload stress and teacher well-being. *British Educational Research Journal*, 50(2), 814–836. <https://doi.org/10.1002/berj.3944>
- Berger, E., Reupert, A., Stewart, S., Miko, A., Holford, T. og Stracey, L. (2024). School-based well-being programs for children living in regional and rural Australia: Stakeholder views. *Current Psychology*, 43(24), 20964–20975. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-05853-5>

- Boomgaarden, H. G. og de Vreese, C. H. (2007). Dramatic real-world events and public opinion dynamics: Media coverage and its impact on public reactions to an assassination. *International Journal of Public Opinion Research*, 19(3), 354–366. <https://doi.org/10.1093/ijpor/edm012>
- Bowd, K. (2016). Social media and news media: Building new publics or fragmenting audiences. Í M. Griffiths og K. Barbour (ritstjórar), *Making publics, making places* (bls. 129–144). University of Adelaide Press.
- Braun, V. og Clarke, V. (2012). Thematic analysis. Í H. Cooper, P. M. Camic, D. L. Long, A. T. Panter, D. Rindskopf og K. J. Sher (ritstjórar), *APA Handbook of research methods in psychology, vol. 2: Research designs: Quantitative, qualitative, neuropsychological, and biological* (bls. 57–71). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/13620-004>
- Brossard, D. (2013). New media landscapes and the science information consumer. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 110(s3), 14096–14101. <https://doi.org/10.1073/pnas.1212744110>
- Carter, N., Bryant-Lukosius, D., DiCenso, A., Blythe, J. og Neville, A. J. (2014). The use of triangulation in qualitative research. *Oncology Nursing Forum*, 41(5), 545–547. <https://doi.org/10.1188/14.ONF.545-547>
- Cumming, T. (2017). Early childhood educators' well-being: An updated review of the literature. *Early Childhood Education Journal*, 45(5), 583–593. <https://doi.org/10.1007/s10643-016-0818-6>
- Diener, E. og Chan, M. Y. (2011). Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 3(1), 1–43. <https://doi.org/10.1111/j.1758-0854.2010.01045.x>
- Dubois, E., Gruzd, A. og Jacobson, J. (2020). Journalists' use of social media to infer public opinion: The citizens' perspective. *Social Science Computer Review*, 38(1), 57–74. <https://doi.org/10.1177/0894439318791527>
- Fredrickson, B. L. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions. *American Psychologist*, 56(3), 218–226. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.56.3.218>
- Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., Signorielli, N. og Shanahan, J. (2002). Growing up with television: Cultivation processes. Í J. Bryant og D. Zillmann (ritstjórar), *Media effects: Advances in theory and research* (2. útgáfa, bls. 53–78). Lawrence Erlbaum Associates.
- Gibbs, S. og Miller, A. (2014). Teachers' resilience and well-being: A role for educational psychology. *Teachers and Teaching*, 20(5), 609–621. <https://doi.org/10.1080/13540602.2013.844408>
- Gore, J., Barron, R. J., Holmes, K. og Smith, M. (2016). Who says we are not attracting the best and brightest? Teacher selection and the aspirations of Australian school students. *The Australian Educational Researcher*, 43(5), 527–549. <https://doi.org/10.1007/s13384-016-0221-8>
- Halttunen, L. (ritstjóri). (2024). *Koulutusten kehittämistä tutkimuksella, yhteistyöllä ja verkostoitumalla: Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämiskofoorumien toisen toimintakauden loppuraportti* [Að þróa menntun með rannsóknun, samstarfi og tengslaneti:

- Lokaskýrsla um þróun menntunar og þjálfun í menntunarfræði yngri barna]. Publications of the Ministry of Education and Culture. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-727-7>
- Haraldur Freyr Gíslason. (2022, 16. ágúst). *Hver er vandinn?* Vísir. <https://www.visir.is/g/20222298294d/hver-er-vandinn->
- Hascher, T. og Waber, J. (2021). Teacher well-being: A systematic review of the research literature from 2000–2019. *Educational Research Review*, 34, 100411. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2021.100411>
- Hjördís Sigursteinsdóttir. (2018). Líðan í lok vinnudags – Um starfsaðstæður leik- og grunnskólakennara. *Sérrit Netlu 2018 – Menntakvika 2018*. <https://doi.org/10.24270/serritnetla.2019.27>
- Hoyt, L. T., Chase-Lansdale, P. L., McDade, T. W. og Adam, E. K. (2012). Positive youth, healthy adults: Does positive well-being in adolescence predict better perceived health and fewer risky health behaviors in young adulthood? *Journal of Adolescent Health*, 50(1), 66–73. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2011.05.002>
- Joffe, H. (2011). Thematic analysis. Í D. Harper og A. R. Thompson (ritstjórar), *Qualitative research methods in mental health and psychotherapy: A guide for students and practitioners* (bls. 209–223). John Wiley & Sons.
- Jones-Jang, S. M., Mortensen, T. og Liu, J. (2021). Does media literacy help identification of fake news? Information literacy helps, but other literacies don't. *American Behavioral Scientist*, 65(2), 371–388. <https://doi.org/10.1177/0002764219869406>
- Kahneman, D. (2011). *Thinking, fast and slow*. Macmillan.
- Kangas, J. og Harju-Luukkainen, H. (2021). What is the future of ECE teacher profession? Teacher's agency in Finland through the lenses of policy documents. *The Morning Watch: Educational and Social Analysis*, 47(1), 48–75. <http://hdl.handle.net/10138/331181>
- Kosho, J. (2016). Media influence on public opinion attitudes toward the migration crisis. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 5(5), 86–91. https://www.academia.edu/65262890/Media_Influence_On_Public_Opinion_Attitudes_Toward_The_Migration_Crisis
- Lacy, S., Watson, B. R., Riffe, D. og Lovejoy, J. (2015). Issues and best practices in content analysis. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 92(4), 791–811. <https://doi.org/10.1177/1077699015607338>
- Lord, C. G., Ross, L. og Lepper, M. R. (1979). Biased assimilation and attitude polarization: The effects of prior theories on subsequently considered evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(11), 2098–2109. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.37.11.2098>
- Lög um menntun, hæfni og ráðningu kennara og skólastjórnenda við leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla nr. 95/2019.
- Mankki, V. og Kyrö-Ämmälä, O. (2022). Arduous admissions and a precarious profession: Student teachers' pre-admission demotives. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 50(3), 282–294. <https://doi.org/10.1080/1359866X.2021.1978390>
- Matikainen, J. (2015). Uusi mediasukupolvi? [Ný kynslóð fjölmiðla?]. *Aikuiskasvatus*, 35(3), 164–176. <https://doi.org/10.33336/aik.94143>
- McGregor, S. C. (2019). Social media as public opinion: How journalists use social media to represent public opinion. *Journalism*, 20(8), 1070–1086. <https://doi.org/10.1177/1464884919845458>

- Michaelson, J., Abdallah, S., Steuer, N., Thompson, S. og Marks, N. (2009). *National accounts of well-being: Bringing real wealth onto the balance sheet*. New Economics Foundation. https://neweconomics.org/uploads/files/2027fb05fed1554aea_uim6vd4c5.pdf
- Nieminen, H. og Pantti, M. (2012). *Media markkinoilla: Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen* [Fjölmíðar á markaðnum: Inngangur að fjölmíðlum og rannsóknum á þeim] (3. útgáfa). Vastapaino.
- Ojala, M. og Matikainen, J. (2022). Heikentynyttä vai eriytynyttä? Suomalaisten luottamus uutismediaan [Veikt eða aðgrein? Traust finna til fréttamiðla]. *Media & Viestintä*, 45(1), 44–67. <https://doi.org/10.23983/mv.115653>
- Pendergast, D., Garvis, S. og Keogh, J. (2011). Pre-service student-teacher self-efficacy beliefs: An insight into the making of teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(12), 46–58. <https://doi.org/10.14221/ajte.2011v36n12.6>
- Pinto, S., Albanese, F., Dorso, C. O. og Balenzuela, P. (2019). Quantifying time-dependent media agenda and public opinion by topic modeling. *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications*, 524, 614–624. <https://doi.org/10.1016/j.physa.2019.04.108>
- Pitkänen, V. og Niemi, M. K. (2016). Hallitsematon ja houkutteleva media: Yhteiskuntatieteilijöiden näkemyksiä julkisesta asiantuntijuudesta [Óstýrðir og aðlaðandi fjölmíðlar: Sjónarmið félagsvísinda um opinbera þekkingu]. *Yhteiskuntapolitiikka*, 81(1), 5–16. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201602226839>
- Purvis, A. J., Rodger, H. M. og Beckingham, S. (2020). Experiences and perspectives of social media in learning and teaching in higher education. *International Journal of Educational Research Open*, 1, 100018. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2020.100018>
- Ranta, S. (2025, 24. janúar). *Media varhaiskasvatuksen pyörteissä* [Fjölmíðlar í hvirfilvindi menntunar ungra barna]. Tutkittua varhaiskasvatuksesta. <https://tutkittuavarhaiskasvatuksesta.com/2025/01/24/media-varhaiskasvatuksen-pyorteissa/>
- Ranta, S., Harju-Luukkainen, H., Kahila, S. og Korkeaniemi, E. (2022). “At worst it leads to madness.” A phenomenographic approach on how early childhood education professionals experience emotions in teamwork. *Nordisk barnehageforskning*, 19(3). <https://doi.org/10.23865/nbf.v19.313>
- Ranta, S. og Sintonen, S. (2023). Varhaiskasvatuksen opettajaopiskelijöiden ajatuksia alaansa liittyvästä uutisoinnista [Sýn leikskólakennaranema um fréttir tengdar þeirra fagi]. *Prologi – Journal of Communication and Social Interaction*, 19(2), 6–26. <https://doi.org/10.33352/prlg.121813>
- Redín, C. I. og Erro-Garcés, A. (2020). Stress in teaching professionals across Europe. *International Journal of Educational Research*, 103(1), 101623. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2020.101623>
- Sanborn, F. og Harris, R. J. (2018). *A cognitive psychology of mass communication*. Routledge.
- Sautelle, E., Bowles, T., Hattie, J. og Arifin, D. N. (2015). Personality, resilience, self-regulation and cognitive ability relevant to teacher selection. *Australian Journal of Teacher Education*, 40(4), 54–71. <https://doi.org/10.14221/ajte.2015v40n4.4>
- Schonert-Reichl, K. A. (2017). Social and emotional learning and teachers. *The Future of Children*, 27(1), 137–155. <https://doi.org/10.1353/foc.2017.0007>

- Shine, K. (2020). 'Everything is negative': Schoolteachers' perceptions of news coverage of education. *Journalism*, 21(11), 1694–1709. <https://doi.org/10.1177/1464884917743827>
- Shine, K. og Rogers, S. L. (2021). Parents and teachers' perceptions of the tone and emotional impact of education news coverage. *Journalism and Media*, 2(2), 193–207. <https://doi.org/10.3390/journalmedia2020011>
- Sirvio, K., Ukkonen-Mikkola, T., Kangas, J., Hjelt, H. og Fonsén, E. (2023). “Äänestinjaloillani!” Ammatin vaihtaneiden varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmia työn ja toimintakulttuuriin muutokseen [“Ég kaus með fótunum!” Sýn leikskólakennara sem hafa skipt um starfsvettvang til breytinga í starfi og vinnustaðameningu]. *Työelämän Tutkimus*, 21(1), 84–108. <https://doi.org/10.37455/tt.111478>
- Staffans, E. og Ström, K. (2022). Mission impossible? Finnish itinerant early childhood special education teachers' views of their work and working conditions. *Journal of Early Childhood Education Research*, 11(3), 1–21. <https://journal.fi/jecer/article/view/120395>
- Strömbäck, J., Tsfati, Y., Boomgaarden, H., Damstra, A., Lindgren, E., Vliegenthart, R. og Lindholm, T. (2020). News media trust and its impact on media use: Toward a framework for future research. *Annals of the International Communication Association*, 44(2), 139–156. <https://doi.org/10.1080/23808985.2020.1755338>
- Tran, V. T., Porcher, R., Falissard, B. og Ravaud, P. (2016). Point of data saturation was assessed using resampling methods in a survey with open-ended questions. *Journal of Clinical Epidemiology*, 80, 88–96. <https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2016.07.014>
- Vaismoradi, M., Turunen, H. og Bondas, T. (2013). Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing & Health Sciences*, 15(3), 398–405. <https://doi.org/10.1111/nhs.12048>
- VanderWeele, T. J. og Brooks, A. C. A. (2020). A public health approach to negative news media: The 3-to-1 solution. *American Journal of Health Promotion*, 37(4), 447–449. <https://doi.org/10.1177/0890117120914227>
- Westlund, O. og Färdigh, M. A. (2015). Accessing the news in an age of mobile media. *Mobile Media & Communication*, 3(1), 53–74. <https://doi.org/10.1177/2050157914549039>
- Willig, C. (2014). Interpretation and analysis. Í U. Flick (ritstjóri), *The SAGE handbook of qualitative data analysis* (bls. 136–149). Sage.
- Zhang, W., Balloo, K., Hosein, A. og Medland, E. (2024). A scoping review of well-being measures: Conceptualisation and scales for overall well-being. *BMC Psychology*, 12, 585. <https://doi.org/10.1186/s40359-024-02074-0>
- Zhou, S., Slep, G. R., og Vella-Brodrick, D. A. (2024). Factors associated with teacher well-being: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 36(2), 63. <https://doi.org/10.1007/s10648-024-09886-x>
- Zimmer, F., Scheibe, K., Stock, M. og Stock, W. G. (2019). Fake news in social media: Bad algorithms or biased users? *Journal of Information Science Theory and Practice*, 7(2), 40–53. <https://doi.org/10.1633/JISTaP.2019.7.2.4>

Greinin barst tímaritinu 18. febrúar 2026 og var samþykkt til birtingar 1. maí 2026.

UM HÖFUNDANA

Ingibjörg Ósk Sigurdardóttir (ios@hi.is) er dósent í leikskólafræði við Menntavísindasvið Háskóla Íslands. Rannsóknir hennar hafa beinst að leik, starfsháttum og fagmennsku leikskólakennara, starfsþróun þeirra og starfendarannsóknum. Hún hefur tekið þátt í fjölda innlendra og alþjóðlegra rannsóknarverkefna á sviði leikskólastarfs í samstarfi við leikskólakennara og aðra fræðimenn.

<https://orcid.org/0000-0002-1426-5179>

Svava Björg Mörk (svavabm@hi.is) er dósent í menntastefnum og stjórnun við Menntavísindasvið Háskóla Íslands. Rannsóknir hennar snúast einkum um menntun og fagmennsku leikskólakennara, samstarf í leikskólakennaramenntun, þróun lærdómssamfélags í leikskólum og starfstengda leiðsögn í skólustarfi. Rannsóknir hennar eru því framlag til nýrrar þekkingar á sviði starfsþróunar kennara og leikskólastarfs.

<https://orcid.org/0000-0001-7660-0043>

Samuli Ranta (Samuli.ranta@ulapland.fi) er doktor í menntunarfræðum ungra barna og sérfræðingur við Menntavísindasvið Lapplandsháskóla í Finnlandi. Rannsóknir hans beinast einkum að vellíðan kennara, teymisstjórnun og teymisvinnu innan leikskólastarfs. Hann leggur einnig áherslu á að efla leikskólakennaramenntun og þróa starfshætti í háskólanámi sem styðja samstarf og sjálfbæra faglega þróun.

<https://orcid.org/0000-0002-0241-3437>

“THE FOCUS IS ONLY ON NEGATIVE ASPECTS, NOT THE EXCELLENT WORK BEING DONE” - STUDENT PRESCHOOL TEACHERS’ VIEW ON MEDIA COVERAGE OF PRESCHOOL PRACTICE

ABSTRACT

The media significantly shape public perception and individual experiences by emphasizing issues that attract readers’ interest, frequently focusing on emotionally charged and negative topics. This can result in certain aspects receiving disproportionate attention, particularly when coverage is adverse, which may distort the public’s perception of reality. Furthermore, such reporting may contribute to anxiety and reinforce negative stereotypes. With the rise of social media, the dissemination of news has become faster and more widespread, making information more accessible than ever before. This development has both advantages and disadvantages: on the one hand, it increases awareness and broadens the scope for public discussion; on the other hand, misinformation and simplified representations may lead to misunderstanding and distrust. Studies suggest that media coverage of education is often critical or negative in tone and in discussions of early childhood education, the focus tends towards challenges such as financial

constraints, staff shortages, and concerns regarding children's well-being. Recently, Icelandic media have notably increased their reportage on preschool practice, largely highlighting problems and challenges within the profession. This study investigates the attitudes of Icelandic preschool teacher students toward media coverage of preschool practice and its perceived impact on their professional identity, emotional well-being, future expectations, and public perception of the profession.

Data were collected from 100 preschool teacher students, both at bachelor's and master's level, enrolled at the two universities in Iceland that offer holistic programs in preschool teacher education. The participants answered an online questionnaire with open-ended questions designed to elicit their views on the nature of media presentation regarding preschool practice, how they believed such coverage would influence public opinion, and how these factors affected their own emotional well-being and future career expectations.

Results from thematic analysis revealed four major themes. Firstly, participants predominantly described media coverage as negative, highlighting that positive aspects of daily preschool practice, such as pedagogical successes and professional achievements, were largely ignored. Students expressed concern that continuous negative coverage contributed to a distorted public perception of preschool education, overshadowing the extensive and essential work educators perform daily. They advocated for balanced reporting that equally represents the profession's challenges and successes, emphasizing its educational significance and the professional competence required.

Secondly, the participants believed that the negative media portrayal significantly affected public perceptions of preschool education, leading to reduced respect for the profession. They noted how such coverage could diminish interest in pursuing preschool education careers, further exacerbating staffing issues and professional devaluation. Students frequently encountered negative attitudes and misconceptions as to their choice of study and career, sometimes needing to justify their professional decisions to family and friends, which they found demoralizing.

The third theme revolved around perceived disrespect for preschool educators. Students felt that media narratives frequently illustrated preschools merely as services for working parents and the labor market, rather than essential educational institutions. Such portrayals failed to acknowledge the specialized knowledge and training preschool teachers acquire, reinforcing outdated stereotypes about childcare being unskilled labor primarily conducted by women. Participants stressed the need for media narratives to shift toward recognizing preschools as foundational educational environments crucial to child development.

Lastly, media coverage significantly influenced students' emotional well-being and future professional expectations. Many reported feelings of anxiety, doubt, and dissatisfaction concerning their career choice due to persistently negative portrayals. Concerns about challenging working conditions, poor wages, and limited recognition of their professional status led some students to consider abandoning their studies or leaving the profession entirely, despite enjoying their work and recognizing its societal value. Nonetheless, several students expressed the resilience and determination needed to promote improved public understanding and respect for preschool education.

This study underscores the critical role media play in shaping both public opinion and professional identity within preschool education. It highlights the urgent need for balanced and informed reporting that accurately reflects the profession's complexities, challenges, and contributions. Additionally, the findings suggest the importance of fostering media literacy within preschool teacher education programs to equip students with tools to critically assess and engage with media representations of their profession. Increased participation of professional educators in public discourse could help provide a more realistic and respectful portrayal, potentially enhancing societal recognition and appreciation of the crucial role of preschool education.

Key words: student preschool teachers, preschools, media coverage, professional identity

ABOUT THE AUTHOR / AUTHORS

Ingibjörg Ósk Sigurðardóttir (ios@hi.is) is an associate professor in ECEC at the School of Education, University of Iceland. Her research has focused on play, preschool teachers' professional development, and the process of action research. She has participated in several national and international research projects relating to preschool practice, in collaboration with preschool teachers and researchers. She teaches in the preschool teachers' education program at the School of Education.

<https://orcid.org/0000-0002-1426-5179>

Svava Björg Mörk (svavabm@hi.is) is an associate professor in policy and educational leadership at the University of Iceland, School of Education. Her research focuses on preschool teacher education and mentoring, professionalism among preschool teachers, collaboration in preschool teacher education, and the development of learning communities within preschools. She has contributed to advancing knowledge on teacher development and early childhood education practices.

<https://orcid.org/0000-0001-7660-0043>

Samuli Ranta (Samuli.ranta@ulapland.fi) has a PhD in education and is a university lecturer in the Faculty of Education at the University of Lapland. His research centers on wellbeing, team leadership, and teamwork within early childhood education and care (ECEC). He also focuses on advancing ECEC teacher education and developing higher education practices that support collaborative and sustainable professional growth.

<https://orcid.org/0000-0002-0241-3437>